

УДК 351.712:658.7

Халіна В. Ю.*khalina.veronika@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6753-6414,**ResearcherID: KHY-0802-2024**к.е.н., доц., заступник директора ННІ підготовки кадрів вищої кваліфікації,**Харківський національний університет міського господарства**імені О.М. Бекетова, м. Харків*

НЕЦІНОВІ КРИТЕРІЇ У ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ: МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ДОДАТКОВОЇ ВИГОДИ

Анотація. У статті уточнено відмінності між технічними вимогами, кваліфікаційними та неціновими критеріями. Обґрунтовано, що неціновий критерій повинен відображати додаткову характеристику предмета закупівлі, бути пов'язаним із потребою замовника, мати вимірюваний результат, спосіб підтвердження та пропорційну вигоді питому вагу. Удосконалено методичний підхід, який формує наскрізний зв'язок між потребою замовника, додатковою характеристикою, очікуваною вигодою, показником її вимірювання, питомою вагою критерію, підтвердженням, договірним зобов'язанням і результатом. Запропоновано зіставляти базове, заявлене, договірне та фактичне значення показника. Для кількісного оцінювання адаптовано цільове нормування показників і визначено коефіцієнт реалізації додаткової вигоди для характеристик, поліпшення яких пов'язане зі збільшенням або зменшенням значень, а також для нелінійних, бінарних і порядкових критеріїв. Для комплексного оцінювання обґрунтовано індекс реалізації додаткової вигоди з урахуванням питомої ваги критеріїв. Наукова новизна полягає в поширенні оцінювання нецінових критеріїв на етап виконання договору та забезпеченні простежуваності переваг упродовж закупівельного циклу. Застосування підходу дає змогу запобігати отриманню постачальником оцінювальної переваги без реалізації відповідної характеристики, посилити післяконтрактний моніторинг і підвищити результативність бюджетних видатків. Отримані результати розвивають методичне забезпечення системи публічних закупівель як механізму ефективного виконання державного й місцевих бюджетів. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переходу від орієнтування публічних закупівель на найнижчу ціну до оцінювання співвідношення ціни, якості й результатів використання бюджетних коштів. Мета статті – обґрунтувати методичні засади формування нецінових критеріїв та оцінювання реалізації додаткової вигоди, заявленої учасником у пропозиції. Використано методи системного і порівняльного аналізу, узагальнення, формалізації та багатокритеріального оцінювання.

Ключові слова: система публічних закупівель; нецінові критерії; додаткова вигода; оцінювання тендерних пропозицій; післяконтрактний моніторинг; ефективність виконання державного та місцевих бюджетів; результативність використання бюджетних коштів.

Khalina Veronika

khalina.veronika@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6753-6414,

ResearcherID: KHY-0802-2024

Ph.D., Associate Professor, Deputy Director of the School
of Doctoral and Postdoctoral Studies,

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv

NON-PRICE CRITERIA IN PUBLIC PROCUREMENT: METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR THEIR DESIGN AND THE ASSESSMENT OF ADDED VALUE

Abstract. *The relevance of the study stems from the need to shift public procurement away from a predominant focus on the lowest price towards assessing the relationship between price, quality, and the results achieved through the use of public funds. The article aims to substantiate the methodological foundations for formulating non-price criteria and evaluating the realization of the added benefit declared by a tenderer in its bid. The study employs systems and comparative analysis, generalization, formalization, and multicriteria evaluation. The distinctions between technical requirements, qualification criteria, and non-price award criteria are clarified. It is substantiated that a non-price criterion should reflect an additional characteristic of the subject matter of procurement, be directly linked to the contracting authority's need, produce a measurable result, have an appropriate verification method, and be assigned a weight commensurate with the expected benefit. A methodological approach has been refined by establishing an end-to-end relationship between the contracting authority's need, the additional characteristic, the expected benefit, its measurement indicator, the criterion weight, supporting evidence, the contractual obligation, and the result achieved. It is proposed to compare the baseline, declared, contractual, and actual values of the relevant indicator. For quantitative assessment, target-based normalization is adapted and an added-benefit realization coefficient is defined. It can be applied to characteristics whose improvement involves either an increase or a decrease in their values, as well as to nonlinear, binary, and ordinal criteria. For a comprehensive assessment, an Added Benefit Realization Index is substantiated, taking into account the relative weights of the criteria. The scientific novelty lies in extending the evaluation of non-price criteria to the contract-performance stage and ensuring the traceability of declared advantages throughout the procurement cycle. The proposed approach can prevent a supplier from obtaining an evaluation advantage without delivering the corresponding characteristic, strengthen contract-performance monitoring, and improve the effectiveness of budget expenditure. The findings develop methodological support for the public procurement system as a mechanism for the efficient execution of state and local budgets.*

Keywords: public procurement system; non-price criteria; added benefit; tender evaluation; contract-performance monitoring; efficiency of state and local budget execution; effectiveness of public spending.

JEL Classification: H57, D61, L15

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2026-49-14>

Постановка проблеми. Публічні закупівлі покликані забезпечувати як придбання товарів, робіт і послуг за найнижчою ціною, так і отримання належної якості, скорочення експлуатаційних витрат та досягнення екологічних, соціальних й інших суспільно значущих результатів. Реалізація цих завдань потребує застосування нецінових критеріїв, які дають

змогу оцінювати додаткові переваги тендерних пропозицій і визначати найкраще співвідношення ціни та якості. Водночас потенціал нецінових критеріїв в Україні використовується обмежено. За даними Міністерства економіки України, лише трохи більше ніж у 0,5% проаналізованих процедур застосовувалися інші критерії, крім ціни [1]. Однією

з причин є недостатня методична визначеність щодо вибору критеріїв, обґрунтування їх питомої ваги, відмежування від технічних вимог і кваліфікаційних критеріїв, а також оцінювання та перевірки очікуваної вигоди. За відсутності такого обґрунтування нецінові критерії можуть бути формальними, створювати необґрунтовані переваги або не забезпечувати очікуваного результату під час виконання договору.

Прийняття Закону України № 4888-IX, який посилює орієнтацію закупівель на найкраще співвідношення ціни та якості, перевірюваність критеріїв і отримання додаткової вигоди [2], актуалізує потребу в методичному забезпеченні їх застосування. Важливим науковим і практичним завданням є формування підходу, що пов'язує потребу замовника, зміст нецінового критерію, очікувану вигоду, спосіб її вимірювання, договірне закріплення та фактичний результат закупівлі. Його розв'язання сприятиме обґрунтованому вибору тендерних пропозицій, підвищенню результативності бюджетних видатків і створенню публічної цінності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема врахування нецінових характеристик у публічних закупівлях досліджується з позицій забезпечення оптимального співвідношення ціни та якості, об'єктивності оцінювання пропозицій і досягнення стратегічних цілей закупівель. М. Надтока обґрунтовує обмеженість вибору за найнижчою ціною та необхідність застосування вимірюваних якісних критеріїв і вартості життєвого циклу [3]. Я. Король і Л. Король визначають нецінові критерії як інструмент підвищення ефективності закупівель і отримання додаткових якісних переваг [4]. О. Барановський зі співавторами на основі даних української системи закупівель і опитування замовників досліджують види нецінових критеріїв, практику їх застосування та недоліки методу приведеної ціни [5]. В огляді Міністерства економіки України систематизовано національну й міжнародну практику, сформульовано вимоги щодо зв'язку критеріїв із предметом закупівлі, їх економічного обґрунтування, вимірюваності та підтвердження [1]. Подальше нормативне розширення можливостей застосування якісних, екологічних, соціальних та інших критеріїв передбачено Законом України № 4888-IX [2].

У зарубіжних дослідженнях основну увагу приділено поєднанню ціни та якості

під час визначення переможця. Ф. Охрана і К. Грнчіржова доводять, що вибір найнижчої ціни не гарантує мінімізації остаточних витрат або отримання належної якості [6]. Ю.-М. Лехтонен і К. Віртанен пропонують багатокритеріальний підхід на основі адитивної функції цінності, який дає змогу точніше й прозоріше відобразити пріоритети замовника [7]. Д. Анеллі, П. Морано, Т. Аквафредда і Ф. Таяні систематизують сучасні методи багатокритеріального оцінювання та відзначають переважну концентрацію досліджень на етапі визначення переможця [8].

Інституційною основою цих підходів є Директива 2014/24/ЄС, яка передбачає визначення економічно найвигіднішої пропозиції за ціною, витратами або найкращим співвідношенням ціни та якості [9]. У дослідженні OECD розкрито можливості врахування витрат життєвого циклу [10], а рекомендації ЄБРР пов'язують оцінювання пропозицій із концепцією value for money, сукупними витратами та створюваними вигодами [11].

Водночас наявні дослідження переважно розглядають окремо види критеріїв, способи присвоєння балів, визначення питомої ваги або розрахунок витрат життєвого циклу. Недостатньо розробленим залишається цілісний методичний підхід, який пов'язував би потребу замовника, додаткову характеристику предмета закупівлі, очікувану вигоду, показник її вимірювання, питому вагу критерію, спосіб підтвердження, договірне закріплення та перевірку фактичного результату. Не повністю вирішено також питання відмежування нецінових критеріїв від мінімальних технічних вимог і кваліфікаційних критеріїв та контролю реалізації заявлених переваг під час виконання договору. Розв'язання цих завдань визначає напрям цього дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є розроблення методичного підходу до формування нецінових критеріїв у публічних закупівлях та оцінювання створюваної ними додаткової вигоди. Для досягнення мети передбачено систематизувати нецінові критерії за видами вигоди; визначити умови їх обґрунтованості та відмежування від мінімальних технічних і кваліфікаційних вимог; сформулювати послідовність вибору критерію, встановлення його показника, питомої ваги й способу підтвердження; запропонувати механізм договірного закріплення та контролю фактичного отримання заявленої вигоди.

Виклад основного матеріалу дослідження. Застосування нецінових критеріїв ґрунтується на тому, що найнижча ціна не завжди забезпечує найкращий результат закупівлі, оскільки не відображає відмінностей у якості, надійності, експлуатаційних витратах, строках постачання, сервісному обслуговуванні, екологічних і соціальних наслідках [3; 6]. Водночас збільшення кількості критеріїв не гарантує ефективності закупівлі. Довільно сформульовані показники, необґрунтована питома вага або неможливість перевірити заявлені характеристики створюють ризики суб'єктивного оцінювання та обмеження конкуренції [1; 5].

Директива 2014/24/ЄС передбачає визначення економічно найвигіднішої пропозиції за ціною, витратами або найкращим співвідношенням ціни та якості. Критерії оцінювання повинні бути пов'язані з предметом закупівлі, забезпечувати можливість порівняння пропозицій і передбачати ефективну перевірку інформації, наданої учасниками [9]. Відповідна логіка закладена в Законі України № 4888-IX, положення якого орієнтують оцінювання на отримання додаткової вигоди замовником або користувачами результатів закупівлі та вимагають перевірюваності застосованих критеріїв [2].

У національних методичних рекомендаціях уже визначено основні етапи формування нецінових критеріїв: аналіз ринку, розмежування обов'язкових і додаткових характеристик, обґрунтування доцільності критерію, встановлення його питомої ваги,

визначення шкали оцінювання і способу підтвердження, а також відображення запропонованої характеристики в договорі [1]. Ці положення становлять вихідну методичну основу дослідження, проте переважно стосуються підготовки закупівлі та оцінювання тендерних пропозицій. Недостатньо формалізованим залишається подальше зіставлення переваг, за які пропозиція отримала додаткову оцінку, з фактичними результатами виконання договору.

Неціновий критерій пропонується визначати як формалізовану додаткову характеристику предмета закупівлі або умов виконання договору, яка перевищує встановлений мінімальний рівень, безпосередньо пов'язана з потребою замовника, створює вимірювану вигоду та підлягає підтвердженню під час оцінювання пропозиції й перевірці в процесі виконання договору.

Відповідно, додаткова вигода – це позитивна зміна економічного, функціонального, якісного, часового, екологічного або соціального результату порівняно з базовою пропозицією, яка відповідає всім обов'язковим вимогам. Предметом оцінювання має бути не додаткова характеристика сама по собі, а створюваний нею приріст корисного результату. За змістом доцільно виокремити п'ять видів додаткової вигоди (табл. 1).

Інноваційність при цьому доцільно розглядати як спосіб досягнення економічного, якісного, екологічного або соціального результату. Використання нової технології не утворює додаткової цінності автоматично,

Таблиця 1

Класифікація додаткової вигоди від застосування нецінових критеріїв

Вид вигоди	Зміст	Можливі показники
Економічна	Зменшення сукупних витрат замовника	витрати на енергоспоживання, обслуговування, ремонт, витратні матеріали та утилізацію
Функціонально-якісна	Поліпшення споживчих або експлуатаційних властивостей	продуктивність, надійність, строк служби, точність, частота відмов
Часова та сервісна	Скорочення строків або підвищення доступності результату	строк постачання, час реагування, тривалість гарантії, строк усунення несправностей
Екологічна	Зменшення негативного впливу протягом життєвого циклу	споживання ресурсів, обсяг викидів, частка вторинної сировини, можливість повторного використання
Соціальна	Поліпшення доступності, безпечності та суспільного результату закупівлі	доступність для осіб з інвалідністю, безпечність використання, залучення вразливих груп до виконання договору

Джерело: систематизовано автором на основі [3; 4; 9–11]

якщо не визначено, який саме результат вона забезпечує та яким показником він може бути вимірний.

Для відмежування нецінового критерію від інших вимог необхідно враховувати його функціональне призначення. Обов'язкові технічні та якісні характеристики встановлюють мінімально прийнятний рівень предмета закупівлі, а їх недотримання означає невідповідність пропозиції. Кваліфікаційні критерії характеризують спроможність учасника виконати договір. Неціновий критерій застосовується для порівняння додаткових переваг пропозицій, кожна з яких уже відповідає обов'язковим вимогам. Отже, одна й та сама характеристика не повинна одночасно бути мінімальною вимогою та підставою для отримання додаткової оцінки [1].

Зарубіжні дослідження багатокритеріального оцінювання переважно зосереджуються на побудові функцій цінності, встановленні ваг і визначенні економічно найвигіднішої пропозиції [7; 8]. Методологія вартості життєвого циклу дає змогу враховувати витрати на придбання, експлуатацію, обслуговування та завершення використання предмета закупівлі [10]. Концепція value for money поширює оцінювання на повний закупівельний цикл і передбачає зіставлення фактичних результатів із запланованими [11]. Проте в наявних підходах не формалізовано спеціальний механізм визначення ступеня реалізації саме тих додаткових вигід, які вплинули на результати оцінювання тендерних пропозицій.

Для усунення цього розриву пропонується доповнити контур формування нецінового критерію контуром реалізації додаткової вигоди. Їх поєднання забезпечує простежу-

ваність критерію від визначення потреби до перевірки фактичного результату. Такий підхід охоплює чотири взаємопов'язані етапи (табл. 2).

Інформаційною основою запропонованого підходу є матриця простежуваності додаткової вигоди. Вона формується до оголошення закупівлі, доповнюється під час оцінювання пропозицій і виконання договору та містить: потребу й очікуваний результат закупівлі; вид додаткової вигоди; базове значення показника; значення, заявлене переможцем; одиницю та спосіб вимірювання; питому вагу критерію та джерело її обґрунтування; спосіб підтвердження на етапі оцінювання пропозиції; відповідну умову договору; фактичне значення показника; ступінь реалізації додаткової вигоди; причини відхилення та передбачені договором заходи реагування. Принциповою умовою застосування підходу є використання одного й того самого показника або узгодженої системи показників на всіх етапах. Якщо під час оцінювання пропозиції враховувався строк гарантійного обслуговування, саме цей строк має бути зафіксований у договорі та перевірений під час його виконання. Заміна показника або способу його вимірювання після визначення переможця порушує простежуваність критерію та унеможливорює об'єктивне оцінювання отриманої вигоди.

Для кількісного визначення фактичного результату пропонується коефіцієнт реалізації додаткової вигоди. Якщо збільшення показника означає поліпшення результату, коефіцієнт розраховується наступним чином:

$$r_j = \max \left\{ 0; \min \left[1; \left(x_j^f - x_j^0 \right) / \left(x_j^p - x_j^0 \right) \right] \right\}$$

Таблиця 2

Етапи наскрізного оцінювання реалізації додаткової вигоди

Етап	Зміст оцінювання	Результат
Формування критерію	Визначення потреби, базового значення, додаткової характеристики, показника і способу вимірювання	Обґрунтований неціновий критерій
Оцінювання пропозиції	Фіксація заявленого значення показника та перевірка документального підтвердження	Підтверджена обіцянка учасника
Укладення й виконання договору	Перенесення заявленого значення до договору, визначення порядку, строків і відповідальних за контроль	Договірне зобов'язання щодо створення вигоди
Оцінювання реалізації	Вимірювання фактичного значення, визначення відхилення та ступеня реалізації вигоди	Підтверджений результат закупівлі

Джерело: розроблено автором

Якщо поліпшення результату пов'язане зі зменшенням показника, застосовується формула:

$$r_j = \max\{0; \min[1; (x_j^0 - x_j^f) / (x_j^0 - x_j^p)]\}$$

де r_j – коефіцієнт реалізації додаткової вигоди за j -м критерієм; x_j^0 – базове значення показника; x_j^p – значення, заявлене переможцем і закріплене в договорі; x_j^f – фактично досягнуте та документально підтверджене значення показника.

Коефіцієнт r_j характеризує не абсолютну величину економічної, соціальної чи іншої вигоди, а ступінь реалізації додаткової характеристики, заявленої учасником та закріпленої в договорі. Коефіцієнт набуває значення від 0 до 1. Значення $r_j = 1$ означає повне досягнення або перевищення заявленого результату; $0 < r_j < 1$ – часткову реалізацію вигоди; $r_j = 0$ – відсутність поліпшення порівняно з базовим рівнем або погіршення результату. Обмеження максимального значення коефіцієнта одиницею зумовлено тим, що оцінюється виконання зобов'язання, за яке пропозиція отримала перевагу під час визначення переможця. Перевищення заявленого результату, як і погіршення порівняно з базовим рівнем, доцільно фіксувати окремо в матриці моніторингу, однак воно не повинно ретроспективно змінювати результати оцінювання тендерних пропозицій.

Наведені формули застосовуються за умови кількісного вимірювання показника та лінійного характеру зміни вигоди. Якщо залежність між значенням характеристики і створюваною вигодою є нелінійною, доцільно попередньо визначити нормовану функцію цінності $v_j(x)$, для якої базове значення дорівнює нулю, а заявлене значення одиниці. Тоді коефіцієнт реалізації визначається наступним чином:

$$r_j = \max\left\{0; \min\left[1; \frac{v_j(x_j^f) - v_j(x_j^0)}{v_j(x_j^p) - v_j(x_j^0)}\right]\right\}$$

де $v_j(x)$ – функція цінності відповідної характеристики.

Для критеріїв із двома можливими станами коефіцієнт набуває значення 1 у разі виконання заявленої умови та 0 у разі її невиконання. Для порядкових критеріїв кожному рівню має бути заздалегідь присвоєно нормоване числове значення. Шкала та спосіб її

застосування повинні визначатися до оголошення закупівлі, бути доступними учасникам і залишатися незмінними під час виконання договору.

За наявності декількох нецінових критеріїв загальний ступінь реалізації додаткових вигід пропонується визначати за допомогою індексу реалізації додаткової вигоди (ІРДВ):

$$I_{РДВ} = \sum (w_j \times r_j) / \sum w_j$$

де w_j – питома вага j -го нецінового критерію, використана під час оцінювання тендерних пропозицій.

Зважування забезпечує більший вплив тих вигід, які мали вагомніше значення під час визначення переможця. ІРДВ набуває значення від 0 до 1: значення 1 свідчить про повне отримання всіх заявлених вигід, а зниження показника відображає часткову або повну втрату переваг, за які пропозиція одержала додаткову оцінку.

Індекс має аналітичне призначення і не замінює перевірки відповідності предмета закупівлі умовам договору і не може використовуватися для виправдання невиконання окремого критичного зобов'язання високими значеннями інших показників. Критерії, невиконання яких унеможливило належне використання предмета закупівлі або досягнення її мети, повинні контролюватися окремо, а правові наслідки їх недотримання визначатися договором.

Для забезпечення достовірності оцінювання в договорі доцільно передбачати джерело даних, спосіб і періодичність вимірювання показника, відповідальну сторону, допустиме відхилення та наслідки невиконання. Інформація може формуватися на підставі актів приймання, результатів випробувань, показників приладів обліку, журналів сервісного обслуговування, електронних систем, відкритих даних та інших перевірюваних джерел. Період оцінювання визначається природою вигоди, а саме, окремі характеристики перевіряються під час приймання, сервісні – протягом виконання договору, а експлуатаційні, екологічні або соціальні результати можуть потребувати періодичного контролю.

Результати оцінювання доцільно використовувати не лише для контролю конкретного договору, а й для вдосконалення наступних закупівель. Систематичне невиконання або часткова реалізація певного критерію може

свідчити про недостатню перевірюваність показника, необґрунтовану шкалу, помилки в умовах договору або відсутність у постачальника реальної можливості забезпечити заявлений результат. Натомість стабільне досягнення вигоди підтверджує доцільність подальшого застосування відповідного критерію.

Таким чином, запропонований підхід доповнює наявні методики формування нецінових критеріїв післяконтрактним контуром оцінювання. Його відмінність полягає в забезпеченні наскрізного зв'язку між базовим, заявленим і фактичним значеннями показника та кількісному визначенні ступеня реалізації додаткової вигоди. Матриця простежуваності, коефіцієнти реалізації окремих вигід і узагальнений індекс створюють методичну основу для перевірки того, чи отримав замовник переваги, які вплинули на вибір переможця.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що застосування нецінових критеріїв у публічних закупівлях є обґрунтованим лише тоді, коли вони відображають додаткові порівняно з мінімально необхідним рівнем характеристики предмета закупівлі, безпосередньо пов'язані з потребою замовника та здатні створити вимірювану й перевірювану вигоду. Нецінові критерії необхідно чітко відмежовувати від обов'язкових технічних вимог, які визначають допустимість предмета закупівлі, та кваліфікаційних критеріїв, що характеризують спроможність учасника виконати договір.

За результатами дослідження удосконалено методичний підхід до застосування нецінових критеріїв шляхом формування наскрізного взаємозв'язку між потребою замовника, додатковою характеристикою предмета закупівлі, очікуваною вигодою, показником її вимірювання, питомою вагою критерію, способом документального підтвердження, договірним закріпленням відповідного зобов'язання та оцінюванням фактичного результату. На відміну від підходів, зосереджених переважно на формуванні критеріїв і визначенні переможця, запропонована послідовність охоплює також етап виконання договору та дає змогу простежити перехід від базового значення характеристики до заявленого, договірної і фактично досягнутого результату.

Для кількісного оцінювання запропоновано адаптувати цільове нормування показників до визначення ступеня реалізації додаткової

вигоди. Розрахований коефіцієнт характеризує рівень досягнення учасником заявленої характеристики відносно її базового значення. Передбачено можливість його застосування до показників, поліпшення яких пов'язане зі збільшенням та зі зменшенням значення, а також до нелінійних, бінарних і порядкових критеріїв. Для узагальненого оцінювання виконання кількох нецінових критеріїв запропоновано використовувати індекс реалізації додаткової вигоди, розрахований з урахуванням їх питомої ваги. Коефіцієнт та узагальнений індекс відображають ступінь реалізації заявлених характеристик. Їх значення мають використовуватися як аналітичний інструмент післяконтрактного моніторингу і не можуть замінювати оцінювання належності виконання договору. Невиконання критично важливого зобов'язання не повинно компенсуватися високими результатами за іншими критеріями, а перевищення заявленого показника або погіршення порівняно з базовим рівнем доцільно додатково фіксувати в матриці моніторингу.

Практичне значення запропонованого підходу полягає в можливості його використання замовниками під час підготовки тендерної документації, обґрунтування вибору нецінових критеріїв і визначення їх питомої ваги, формування умов договору та контролю за його виконанням. Його застосування сприятиме зменшенню ризику формального використання нецінових критеріїв. Обмеження запропонованого підходу пов'язані з необхідністю встановлення достовірного базового рівня, вибору релевантних і доступних для перевірки показників, попереднього визначення шкал та функцій цінності, а також забезпечення належного документування фактичних результатів.

Перспективи подальших досліджень полягають в апробації підходу на даних реальних закупівель, розробленні галузевих систем показників і типових функцій цінності, обґрунтуванні способів визначення питомої ваги критеріїв та дослідженні взаємозв'язку між рівнем реалізації додаткової вигоди, ціною договору і загальною ефективністю закупівлі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Огляд закупівельної практики щодо застосування нецінових критеріїв оцінки: лист Міністерства економіки України від 01.04.2025 № 3322-07/27302-03. 37 с. URL: <https://me.gov.ua/view/ee948a17-2e8d-4657-b39e-abcc85ce686b>.

2. Про публічні закупівлі: Закон України від 27.05.2026 № 4888-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4888-20#Text>.

3. Надтока М. О. Проблематика використання цінових критеріїв та неврахування якісних при оцінюванні пропозицій публічних закупівель в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2025. № 2 (45). С. 31–35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2025-2.4>.

4. Король Я. І., Король Л. Я. Нецінові критерії як інструмент підвищення ефективності публічних закупівель. *Theory and Practice of Modern Science: Collection of Scientific Papers “SCIENTIA”*: Proceedings of the VII International Scientific and Theoretical Conference, September 26, 2025. Kraków, Republic of Poland, 2025. С. 14–18. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/3022>.

5. Baranovsky A., Tkachenko N., Glonti V., Levchenko V., Bogatyrova K., Beridze Z., Belinskaja L., Zelenitsa I. Non-Price Criteria for the Evaluation of the Tender Offers in Public Procurement of Ukraine. *International Journal of Financial Studies*. 2020. Vol. 8. No. 3. Article 44. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijfs8030044>.

6. Ochraha F., Hrnčířová K. Does the Lowest Bid Price Evaluation Criterion Make for a More Efficient Public Procurement Selection Criterion? Case of the Czech Republic. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*. 2015. Vol. 8. No. 1. P. 41–59. DOI: <https://doi.org/10.1515/nispa-2015-0003>.

7. Lehtonen J.-M., Virtanen K. Choosing the Most Economically Advantageous Tender Using a Multi-Criteria Decision Analysis Approach. *Journal of Public Procurement*. 2022. Vol. 22. No. 2. P. 164–179. DOI: <https://doi.org/10.1108/JOPP-06-2021-0040>.

8. Anelli D., Morano P., Acquafredda T., Tajani F. Structuring Multi-Criteria Decision Approaches for Public Procurement: Methods, Standards and Applications. *Systems*. 2025. Vol. 13. No. 9. Article 777. DOI: <https://doi.org/10.3390/systems13090777>.

9. European Parliament and Council. Directive 2014/24/EU of 26 February 2014 on Public Procurement and Repealing Directive 2004/18/EC. *Official Journal of the European Union*. 2014. L 94. P. 65–242. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj/eng>.

10. Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary: Stocktaking of Good Practices. OECD Public Governance Reviews. Paris: OECD Publishing, 2022. DOI: <https://doi.org/10.1787/8d90f627-en>.

11. European Bank for Reconstruction and Development. Guidance Note: Value for Money in Public Procurement. London: EBRD, 2024. 22 p. URL: https://www.ebrd.com/content/dam/ebd_dxp/assets/pdfs/project-procurement/directives-and-guidances/Guidance-Notes-on-Value-for-Money-July-2024.pdf.

REFERENCES

1. Ministry of Economy of Ukraine. (2025) Ohliad zakupivelnioi praktyky shchodo zastosuvannya netsinovyykh kryteriiv otsinky [Review of procurement practices regarding the application of non-price evaluation criteria]: Llyst Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 01.04.2025 № 3322-07/27302-03.. Available at: <https://me.gov.ua/view/ee948a17-2e8d-4657-b39e-a6cc85ce686b> (in Ukrainian).

2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2026) Pro publichni zakupivli [On Public Procurement]. *Zakon Ukrainy vid 27.05.2026 № 4888-IX*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4888-20#Text> (in Ukrainian).

3. Nadтока М. О. (2025) Problematyka vykorystannya tsinovyykh kryteriiv ta nevrakhuvannya yakisnykh pry otsiniuvanni propozytsii publichnykh zakupivel v Ukraini [Problems of applying price criteria and disregarding quality criteria in evaluating public procurement tenders in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannya – Public Administration and Customs Administration*, no. 2 (45), pp. 31–35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2025-2.4> (in Ukrainian).

4. Korol Ya. I., Korol L. Ya. (2025) Netsinovi kryterii yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti publichnykh zakupivel [Non-price criteria as a tool for improving public procurement efficiency]. *Theory and Practice of Modern Science: Collection of Scientific Papers “SCIENTIA”*: Proceedings of the VII International Scientific and Theoretical Conference, September 26, 2025. Kraków, Republic of Poland, pp. 14–18. Available at: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/3022> (in Ukrainian).

5. Baranovsky A., Tkachenko N., Glonti V., Levchenko V., Bogatyrova K., Beridze Z., Belinskaja L., Zelenitsa I. (2020) Non-Price Criteria for the Evaluation of the Tender Offers in Public Procurement of Ukraine. *International Journal of Financial Studies*, vol. 8, no. 3, article 44. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijfs8030044>.

6. Ochraha F., Hrnčířová K. (2015) Does the Lowest Bid Price Evaluation Criterion Make for a More Efficient Public Procurement Selection Criterion? Case of the Czech Republic. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*. vol. 8, no. 1, pp. 41–59. DOI: <https://doi.org/10.1515/nispa-2015-0003>.

7. Lehtonen J.-M., Virtanen K. (2022) Choosing the Most Economically Advantageous Tender Using a Multi-Criteria Decision Analysis Approach. *Journal of Public Procurement*, vol. 22, no. 2, pp. 164–179. DOI: <https://doi.org/10.1108/JOPP-06-2021-0040>.

8. Anelli D., Morano P., Acquafredda T., Tajani F. (2025) Structuring Multi-Criteria Decision Approaches for Public Procurement: Methods, Standards and Applications. *Systems*, vol. 13, no. 9, article 777. DOI: <https://doi.org/10.3390/systems13090777>.

9. European Parliament and Council. (2014) Directive 2014/24/EU of 26 February 2014 on Public Procurement and Repealing Directive 2004/18/EC. *Official Journal of the European Union*. L 94, pp. 65–242. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj/eng>.

10.OECD. Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary: Stocktaking of Good Practices. (2022) OECD Public Governance Reviews. Paris: OECD Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1787/8d90f627-en>.

11.European Bank for Reconstruction and Development. Guidance Note: Value for Money in Public Procurement. (2024) London: EBRD. 22 p. Available at: https://ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/project-procurement/directives-and-guidances/Guidance-Notes-on-Value-for-Money-July-2024.pdf.

Дата надходження статті: 02.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 04.08.2026

Дата публікації статті: 20.08.2026